

بایسته‌های بودجه‌ریزی در دفاع اقتصادی

مطالعه موردی آسیب‌ها و راهبردهای بودجه‌ریزی در جمهوری اسلامی ایران

سید محمدمهدی غمامی^۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۲/۲۰ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۵/۵/۱۶

فصلنامه آفاق امنیت/ سال نهم / شماره سی و یکم - تابستان ۱۳۹۵

چکیده

مطابق ماده (یک) قانون محاسبات عمومی کل کشور (هزار و سیصد و شصت و شش) «بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یک سال مالی تهیه و حاوی پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی که منجر به نیل سیاست‌ها و به هدف‌های قانونی می‌شود.» به این ترتیب بودجه کل کشور ارتباط وثیقی بانظم عمومی کشور برقرار می‌کند به نحوی که بقا و پیشرفت جامعه و همچنین مدیریت عمومی بستگی به نحوه دخل و خرج دولت و نهادهای عمومی بر اساس اولویت‌های مصوب دارد. این اهمیت در شرایط تهدید و بحران مضاعف می‌گردد. بدین ترتیب سؤال اصلی این است که «در شرایط جنگ اقتصادی که باهدف تضعیف و فشار بر اقتصاد کشور صورت می‌گیرد بودجه کل کشور چگونه باید تنظیم شود؟» در این مقاله که از منظر حقوقی به سؤال یادشده پاسخ خواهیم داد آسیب‌شناسی بودجه‌ریزی در ایران با تأکید بر شرایط موردنظر مطمح نظر قرار می‌گیرد. به‌ویژه آنکه از یک‌سو کاستی‌ها و آسیب‌هایی کلی وجود دارد که رصد و پایش بودجه را مشکل می‌کند و از سوی دیگر الزاماتی وجود دارد که در شرایط دفاع اقتصادی موجه انعطاف‌پذیری کنترل‌شده بودجه و تبعیت از سیاست‌های اقتصاد مقاومتی است. در این مقاله نگارنده مبتنی بر بررسی تحلیلی قوانین و آسیب‌شناسی نظام حقوقی بودجه‌ریزی فعلی و تبیین کاستی‌های موجود به ارائه راهبرد برای سازگار کردن بودجه در شرایط جنگ اقتصادی می‌پردازد.

واژگان کلیدی

بودجه، تحریم، بودجه‌ریزی عملیاتی، سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، سیاست‌های کلی اصل (۴۴)

۱. استادیار گروه حقوق عمومی دانشکده معارف اسلامی و حقوق دانشگاه امام صادق علیه السلام